

אזוריות באשפוז פסיכיאטרי

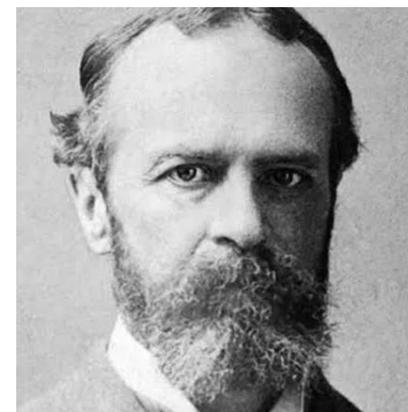
פרופ' גיל זלצמן MHA, MD

מנהל חטיבת ילדים ומנהל מחלקת יום לילדים ונוער
לשעבר מנהל המרכז לבריאות הנפש גהה, כללית

ראש המרכז האקדמי ללימודי המשך
הפקולטה לרפואה ע"ש גריי, אוניברסיטת ת"א

יו"ר המועצה הלאומית למניעת אובדנות

שנה לכנסים המלח 15.7.25

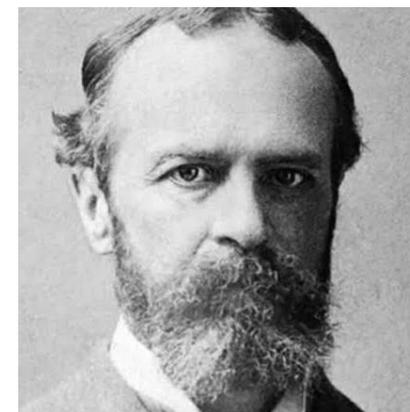

ד"ר אלויס אלצהיימר

ד"ר ז'יל דה לה טורט

ד"ר ג'יימס פרקינסון

"ועדת זלצמן"

ענבל ירקוני- מב"ר

פרופ גיל זלצמן-גהה

ד"ר אורן טנא-איכילוב

הדו"ח זה עוסק בסוגיית האזוריות באשפוז הפסיכיאטרי במדינת ישראל, כדי להקל במצוקת ועומסי האשפוז תוך הדגשת מחויבות למתן זכות בחירה ואוטונומיה למתמודדי נפש.

חוזר המנהל הכללי

משרד הבריאות

כ"ה תמוז, תשפ"ד
31 יולי, 2024
מס': 5/2024

נוהל בחירת מקום אשפוז בבריאות הנפש

1. כללי

מערך האשפוז הפסיכיאטרי כולל בתי חולים פסיכיאטרים ומחלקות פסיכיאטריות בבתי חולים כללים. על ההסדר הנוגע לקבלת מטופלים לאשפוז לאזן בין הזכות של מטופל לקבל שירות בתוך זמן סביר ובמרחק סביר ממקום מגוריו לבין זכותו של מטופל לבחור מקום שירות גם שלא בסמוך למקום מגוריו. זאת בהמשך ישיר לתקנות הסדרי הבחירה שחלו בספטמבר 2023, שאינן חלות על תחום בריאות הנפש בבתי החולים.

החלוקה האזורית לאשפוז פסיכיאטרי בישראל היא פרי החלטה שרירותית בין מנהל ביה"ח לפני כשני עשורים ואינה מבוססת על גודל האוכלוסיה או טיבה אלא רק על קירבה גיאוגרפית. חלק מהאזורים חוצים שלושה מחוזות ושלושה פסיכיאטרים מחוזיים ולא מקיימים הגיון סדור של מחוזיות או נפה.

1. חוסר צדק חלוקתי
2. אי השתתפות חלק מביה"ח הכלליים בנטל האשפוז בכפיה
3. אי יכולת בחירה של המטופל
4. הגישה היא "הדיפה" של המטופל ולא מאבק על מטופלים (חדרי לידה)

השיטה

- 1. מיפוי מקיף של מערך האשפוז הפסיכיאטרי בארץ, עם מתווה לחלוקה אזורית חדשה המגובה בנתונים. מתווה זה שאף ליצור חלוקה מאוזנת וצודקת יותר, התואמת את צרכי השטח והמטופלים.**
- 2. כחלק מאסטרטגית המשרד לאחד מרכזי בריאות הנפש עם בי"ח כלליים, מגמה הקיימת במערב שנים רבות הוצגה בתוכנית גם הקצאת מיטות נוספות לביה"ח הכלליים תוך התניה שיהיו אלו מיטות "סגורות".**
- 3. במסגרת עבודתה, הוועדה ביקרה בכל בתי החולים הכלליים שבהם פועלות מחלקות פסיכיאטריות, נפגשה עם מנכ"ל המרכזים הרפואיים, וכן קיימה דיונים עם מנהלי בתי החולים הפסיכיאטריים ונציגי הפסיכיאטרים המחוזיים למפות חסמים לפתיחת מחלקות סגורות אזוריות בבי"ח כלליים.**

נהריה	זין צפת	הנרפתי	מעלה הכרמל	שלושה	נהה	מרחבים	מעיין הישועה	יקודה אברבנאל	הדסה עין כרם	מרכז ירושלים (הצד'ל)	ברשות הנפש ב"ס
צפון			חפה	מרכז			תל אביב		ירושלים		דרום
נהריה	צפת	עפולה	חפה דרום	פרדס חנה-כרכור	רמת גן	רחובות	בית שמש	בת ים	אפרת	ירושלים	באר שבע מערב
מעלה-תרשיחא	נימיאל	מגדל העמק	חפה צפון	נתיבה	תל אביב - ים צפון	אשדוד	מדרעין-מכבים-רעות'	תולון	ערד	בית זית	באר שבע מזרח
שלמי	נבירה	כפר יהושע	קרית ים	יקנעם עילית	תחנה תקווה	אשקלון	מדרעין עילית	ראשון לציון	טנא	רמת רחל	אילת
כפר צדקים	קצרין	טף הגליל	קרית מסקין	חדרה מזרח	חריש	קרית גת	תל אביב - ים מזרח	תל אביב - ים מזרח	מוטיה	מנא עילית	אפקים
אבו סמון	חספין	אחות ברק	קרית אתא	חדרה מערב	מעלה אדומים	קרית מלאכי	ביתר עילית	תל אביב - ים דרום	תנן		רימנה
אימה-ג'ת	קרית שמונה	כפר כמא	קרית ביאליק	הוד השרון	גבעת זאב	נס ציונה	בני ברק צפון	רמלה	ראש שרים		נתיבות
כפר יאסיף	מתניים	שמשיה	עכו	זכרון יעקב	קריסה-נצח	גדרה	בית דגן	לוד	מבשרת ציון		שדרות
חלץ	תפר הגלילית	מרת	נשר	רעננה	סכב יעקב	גן יבנה	בני ברק דרום	יבנה	קרית ארבע		פתח
עמקה	עראבה	כפר תבור	סידת כרמל	בנימינה-נבעת עדה'	בית אל	מזכרת בתיה	כפר האורנים	אזול	ער הלסה		זי מודיני
מעילא	חמס	נרת (מושבה)	רמת יוחנן	אור עקיבא	ורצליה	גבעת ברנר	גבעתיים	כאר יעקב	נקודים		באר מילכה
תנתה	שדה הנמיה	בית זרע	כפר ביאליק	רמת השוסט	כפר סבא	בני ע'יש	חשמונאים	בית חשמונאי	גנות		באר ארה
בוסת הגליל	רמות נפתלי	זרזר	שפרנים	רכסים	עמסאל	ניצן	אחינעז	גזר	תקנן		אוז
חרשים	אעבלין	אלון הגליל	עין המפרץ	אבן יהודה	בית שאן	יד בנימין	שילה	עמריה	משמר דוד		ירוחם
כפר ראש הנקרה	אבני איתן	רינה	כפר המכבי	עלית	טייבה	כפר הר'ף	כפר תב'ד	יד רמב"ם	אבו גוש		חרה
תנול	עמנון שאב	שדה יעקב	כפר המכבי	קרית סבעון	סלחון	נען	אל	בית גמליאל	נחשה		להבים
נשר הני	תנן	שועאן	אשה	מעוז	ראש העין	קבוצת יבנה	חמ'ד	כפר הגליל	אלעזר		תל שבען
אילון	מנפי	בוטינה-נג'דאת	כפר מסריקן	ג'סר א-יעקא	שומם	ניצן ב'	גבעת שמואל	עיינת	אלון שבת		ברזי חיל
ליתן	בידיה	אפיקים	החתרים	נטיפת	נפלי	אביגדור	סרס קן שמן	בית חתן	לכיש		יוד
רבה	יסוד המעלה	גבעת אלה	בית דקנות - קיש	דאלית אל-כרמל	נעלה	סטולה	צמריה	תחנה ישראל	מעלה עמוס		שירשרת
סל-אל	מבא חמה	רמת ישי		מעון מיכאל	רמת השרון	שרה יואב	כפר דניאל	נעלים	כפר מנחם		רום
עברון	בני יהודה	דבוריה		חזוץ	כפר אדומים	בת הוד	משמר השבעה	בית עובד	קרית ערים		גבעת בר
אשרת	ראש פינה	רמת דוד		אביחיל	יט'ב	ביצרון	גמזו	בית עוזיאל	שעלבים		אננים (טבט)
כברי	ברעם	היוגב		מרידיס	קרני שומרון	שתולים	זיתן	גן שורק	מצודת יהודה		יבנתק
מזרעה	סח'ין	רמת זבי		כפר הרא"ה	שילה	ניר גלים	גות	ניר זבי	יסרות		עין הבשור
ג'דייה-מכר	מבא-זמריה	עין מאהל		בית צחק-שער חמר	בית ערין	ניר בנימין	גיתון	גזר סרני	בני דקלים		מססה רחון
חוסן	ראמה	שדמת דבורה		עין כרמל	בת חמר	קרית עקרונ	גן שמן (כפר מער)	פלמחים	עמינדב		טללים
אחיהוד	אמירם	יעב		עפסא	בית השיטה	שצם	מבוא מודיעים	תשאר אילון	קרית ענבים		טנב-שילום
כסרא-ספיע	אילת השחר	ניין		גבעת יעז	מאר	משואות יצחק	כפר רות	כפר שמואל	חולדה		ישיביה
טבי ציון	קבלים	מלוח		עין הוד	מעלה מכמש	שחר	לפיד	מג'לה	כפר רות		זיקים
מג'ד אל-כרם	שאר ישוב	אכסאל		עופר	תל יוסף	ניר ח'ן	מתתיהו	בן זכאי	זכריה		ניר עקבא
רכא	שכניה	נשר		ניר עזיון	קצר	זוהר		אחיסמך	ענתיאל		כארי
פקיעץ חדשה	יעד	שביל - אום אל-גנם		כפר חסידים א'	אור יואה	נהה		נאליה	אדורה		משמר הגלב
מצובה	רקפת	מורשת		עין אילה	על	כפר סילבר		ארום	כרמי צד		עופר
יתיעם	נלף	דגניה א'		עין אילה	בסד'ה	גן שלמה		ארום	אשכולות		שגב'ל
שמרת	יובל	יבמל		מעברות	מעפה אילן	באר טוביה		כפר בן ג'ו	זמח		אום רחיקין (שבט)
מער	גב	מנומיה		שדות ים	חמדיה	ח'מרים		נוטה	תירוש		ספיר
									נוטה		חמרים

מחלקה פסיכיאטרית מרת"א

מחלקה פסיכיאטרית ברזילי

המלצות-1

- **דחיית החלת החוזר לפחות בשנה – החלת החוזר כלשונו ב-1.3.25 אינה אפשרית מהסיבות שנמנו לעיל ועלולה ליצור כאוס במערכת, תוך פגיעה ישירה במטופלים שיועברו ממקום למקום בגלל אי-בהירות ומאבקים בין בתי החולים.**
- **במקביל לדחייה, יש להתחיל מיד בביצוע המהלכים שיאפשרו מעבר הדרגתי לשיטה החדשה.**
- **כל מוסד רפואי שבו קיימת מחלקה פסיכיאטרית צריך להיות מסוגל לקלוט את כל סוגי המטופלים, כולל מטופלים המאושפזים בכפייה.**
- **יש לשאוף לכך שמרכזים רפואיים המסנפים בתי חולים פסיכיאטריים ינהלו ויסות פנימי של אשפוזים כפויים. ייקבע אזור אשפוז אחוד לכל מוסדות הרפואה המסונפים, ומנהלי המסגרות יחליטו במשותף כיצד לחלק ביניהם את המטופלים, בהתאם לצורך הקליני.**

המלצות-2

יש להקים גוף מתכלל בעל סמכות אכיפה למיקום האשפוז במקרים של אי

הסכמה. מאחר שהפסיכיאטרים המחוזיים מתקשים או אינם מעוניינים

למלא תפקיד זה, יש לבחון הקמת פונקציה בחמ"ל מרכזי במשרד הבריאות

בדמות רכז/מנהל אזוריות שיפקח על חלוקת המטופלים בזמן אמת ויהיה

כפוף לראש האגף לבריאות הנפש

מרכזים רפואיים יחודיים שאינם מסונפים לבית חולים כללי (כגון מעייני

הישועה או בית החולים בנצרת) יקלטו מטופלים בהתאם להנגשה התרבותית

הנדרשת, וזאת על פי החלטת החמ"ל המרכזי.

המלצות-3

- אשפוזים של מטופלים שמצבם עונה להגדרת סעיף 9א, ומסכימים לאשפוז בבית החולים הכללי (כפייה מהותית), כמו כן מטופלים עם הפרעות אכילה המאושפזים. ות בניגוד לרצונן יוכרו כאשפוזים בכפיה במסגרת האזוריות.
- אשפוז בהסכמה - ללא אזוריות בדומה לשאר הרפואה עד תפוסה (כמה? רצף?)
- נוער- חשיבות הקרבה להורים. תפוסות בחסר. לא לשנות הסדר קיים.
- במייד- 2 מאושפזים בכפייה לכל המרכזים הכלליים.
- השוואת תעריף אשפוז. תמרוץ מיטה פנויה. הגדלת מס' מיטות 2% לשנה

המסקנה המרכזית שעלתה מסיוורים ומפגשים אלו היא
כי יישום החוזר במועד שנקבע ללא הכנה מספקת
עלול ליצור כאוס ולפגוע במטופלים שיועברו ממקום
למקום – מצב הפוך לחלוטין למטרת החוזר, שנועד
לשפר את רצף ואיכות הטיפול.

מימוש הזכות לבריאות לכלל אוכלוסיית ישראל כולל מתמודדי הנפש

